„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
за 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин
на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жир се плаћа по 80 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч

ЛИСТ целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 95. У Новом Саду у уторак 21. јуна 1888. ГОДИНА XXIII.

ОБРТ У СПОЉНОЈ ПОЛИТИЦИ.

„Пријатељство с Русијом и руским царем“, биле су последње речи, које је издишући цар Виљем I. своме унуку препоручио. Пријатељство с Русијом и с руским царем, то је тако рећи први корак, кога тај унук предузима.

Није случајно, и не може се узети олако, што млади цар Виљем II., оставља дворове својих савезника на страну, па иде пре свега на састанак руском цару. Отићи ће можда у Русији баш онда, кад Русија буде славила деветстогодишњицу хришћанства и — „православија“.

Кад се цар Виљем решио да иде у Русију и имао одговор руског цара у џепу, он је нагласио у својој престолној беседи — мир.

И онда још нешто. У добу кад се све то дешава, устају све полузваничне новине немачке царевине, те нападају „Пештански Лојд,“ као представника оних људи у Угарској, који би се за љубав Бугарске заратили. „Национал Цајтунг“ иде тако далеко, да довикује Мађарима: „Немачка може склопити савез и с Русијом ако хоће! Немачка неће слушати оне, који би управо због ничег хтели рат с Русијом.“ А „Келнске Новине“ врло добро знају, који су ти у Угарској, који доказују, да би Аустро-Угарска требала пре ратовати, но попустити у бугарском питању, те довикују: „Чивути су криви.“

Док тако пишу одреда све полузваничне немачке новине, руски полузванични листови секундирају им као по неком договору. „Аустро-Угарска нема на Балкану посла; тамо живи православни свет“, веле они.

И кад се све то скупи уједно, онда излази, да Немачка хоће да постави данашњи мир на мало сигурнијој основи, но што је то данас. Немачка је готова, да помогне руске жеље на Балкану; она се тврдо нада, да ће тиме умирити Русију, а верује да и Аустро-Угарска неће повести због тога сама рат.

Стање у Бугарској је сазрело; данашња бугарска влада не може да нађе новаца; она се преварила у Кобургу, а Кобург у влади, и сви су изгледи, да ће у Бугарској кроз најкраће време наступити промене. Да промена у Бугарској неће остати без промене у Србији, то је јасно.

Колико ће тражити Русија, и колико ће јој попустити Немачка, то се још не зна. Толико стоји, Немачка је данас готова, да купује од Русије мир, и да јој га плаћа са уступцима на Балкану. Што није хтела Аустро-Угарска, чини данас Немачка. Она се погађа с Русијом, и плодови тих уступака пашће њојзи (Немачкој) у џеп. А ми?

— Ми се хвалимо, како смо спремни и како имамо мудру дипломацију. Да су нам савезници сасвим искрени, то данас не тврди више ни „Пестер Лојд“.

Реч свештеницима.

У Српској Кларији, као и у свој околини, бива да прелазе земље из православних руку у руке неправославне; верозаконски прирез имају да сносе земље; на тај начин обично оне земље, које пређу у руке неправославне, не плаћају верозаконски прирез православним црквеним општинама, и тако имају земље, које остају у православним рукама, да сносе све већи верозаконски прирез. У нашем месту, а извесно и по другим, бива и обратно, да наши Срби купују земље од неправославних и морају да плаћају дотичној општини верозаконски прирез. Да би се олакшало плаћање верозаконског прореза православним општинама, изнесе г. Светозар Петровић, румунски парох из ближњег места Р. Кече, свима православним паросима из околине предлог, да поднесу представку великом жупану, у којој моле, да и неправославни поседници православних земаља у будуће плаћају верозаконски прирез оној православној општини, којој припада њихова земља. У овој ствари састадоше се трећи дан Духова неколико свештеника из околине у Срп. Кларији код нашег пароха г. Б. Кузмановића и ту закључе, да г. Св. Петровић поднесе великом жупану торонталске жупаније своју вешто састављену представку, за коју је дуже времена прикупљао разлоге, а остали свештеници држаће се у будуће решења ове представке, јер они ни не сумњају, да им се могу одбити праведни и законити захтеви. Из те споменуте корисне представке (представци је приложио г. Св. Петровић имена свију поседника неправославне вере, који имају православне земље; означио је грунтовнички број земље и кад је прешла из православних руку у неправославне, даље колико дугује исти), вадим оне разлоге, којима правда своје захтевање. У почетку вели г. Св. Петровић: На основу старијих закона (1553. г. 9. чл.; 1647. г. XII. чл.; 1790/1 XXVI. чл.) фактични поседници земаља и кућа имају да плаћају верозаконски прирез пароху оне вере, којој вери припадаше поседници земаља и кућа, кад се установила општина; платиша је даклем земља а не лице. Даље важе: да је очекивао, е ће му поседници неправославне вере својевољно подмирити своје дугове, а кад то до сада не учинише, моли на основу старијих наредаба (краљевски циркулар од 25. марта 1789. г. број 1260/II 2511; наредба барона Етвеша, министра просвете од 20. јула 1848. г.) да речени дужници исплате своје дугове и да од сад редовно плаћају верозаконски прирез. Да споменути закони и наредбе и данас важе, навео је г. Св. Петровић више случајева из новијег времена (краљевски отпис земаљ. сабору од 30. априла 1839. г. бр. 16036; наредба барона Етвеша, министра просвете, од 20. јула 1848. г.; министарска одлука у случају за епископе од 8. јан. 1878. г. бр. 224; у бањфалвском случају од 25. апр. 1880. г. бр. 11.627; у инцедском случају од 10. јан. 1881. г. бр. 27.286; у шевењхаском случају од 4. марта 1881. г. бр. 5096; у ледничком случају од 23. марта 1881 год. бр. 5939; у случају подрађског Попера од 3. јула 1881. г. бр. 18 362); нарочито је истакао г. Св. Петровић тумачење А. Трефорта, седашњег министра просвете (одговор барону Н. Вају, главном старатељу калвинске вере и барону Д. Пронају, главном црквен. надзорнику Лутерове вере у истој ствари од 9. јуна 1884. г. бр. 20642), који опет вели, да поседници земља без разлике вере плаћају верозаконски прирез свештенику оне вере, којој су вери припадали првобитни поседници истих земаља.

Ову ствар износим на јавност, што држим, да би требале све православне општине, у којима има истих случајева, да се својски заузму за ову општу, корисну ствар. Све црквене власти туђе вере заузеле се, да олакшају својим вернима плаћање верозаконског прореза, само наше црквен. власти ни не маре ни хаје за свој народ; за то треба свештеници даураде то. Корист је од овога предлога једно, што ће се тим олакшати наплаћивање верозаконског прореза (парохијала или бира), а друго, што се временом парохије боље класе, ако буде прирез на поједине сесије сувише велик, могу променути у парохије ниже класе, а треће није право да само наши, који имају неправославне земље, плаћају верозаконски прирез дотичним општинама.

У Српској Кларији (код В. Кикинде) 18. јуна 1881. г. **Х.**

Политички преглед.

Измена школског закона у Хрватској. У суботу, 18. о. м. отпочела је расправа у хрватском сабору о измени школског закона. Да ће законски предлог о томе бити усвојен онако, као што га је сада саборски одбор умио и угладио, о томе нема сумње, јер да се какав владин предлог у самом хрватском сабору допуњује или измењује — то бан Хедервари не допушта. О овом законском предлогу реферисао је заступ. Кршњави, који да боме, реферишући, није могао, а да као присталица владине странке не похвали и не уздигне законску основу. Од Срба заступника говорио је И. Ћирић, који најпосле изјави, да се слаже са законском основом, пошто види, да је влада узела у обзир и српске жеље. Чврсто се нада, да ће влада и друге још неиспуњене жеље српског народа у Хрватској испуни. Против основе говорили су Лончаревић и Марковић. Први у име странке права, а други у име умерене опозиције. Марковић је рекао да се том основом вређа хрватска самоуправа, пошто иста основа стоји у опреци са нагодом. По новом закону моћи ће бити учитељи у Хрватској и угарски држављани. Даље види у основи назадњачке и апсолутистичне смерове, па да се тек привидно српским жељама одговорило и најпосле тај је закон само зато донет, да послужи мађарској државној идеји.

Мађарске заставе у Хрватској. Кад је пре кратког времена престолонаследник Рудолф био у Загребу, лепршале се том приликом на јавним заједничким зградама поред хрватских и мађарске заставе. Вели се, да је то наложила сама мађ. влада. Због тога је у саборској седници од прошле суботе заступ. др. Амруш интерпелисао владу. Бан Хедервари је одмах одговорио на интерпелацију а рекао је у главном ово: Мађ. влада је наложила, да се на јавна звања истакну исте заставе, које се и до сада истицале у таквим приликама. У наговори нема помена о заставама већ само о заједничким грбовима, те по томе не види, да се истицањем мађарских застава приликом доласка престолонаследника Рудолфа повредила наговора. Да боме, да се интерпеланат није могао задовољити са таквим одговором, но, разуме се, саборска већина је зато ипак узела понизно тај одговор на знање.

ДОПИСИ.

= **У Молу** 16. јуна. (Президијална истрага у црквен. општини молској). На св. цара Константина и царицу Јелену, закључком црквен. одбора, требала је да се одржи у нашој црквен. школској општини, ванредна главна скупштина, ради питања свештеничке станарине, избора три скупштинара и одборника. Али пре тога један дан, дође на председника један телеграм од г. епископа бачког, у ком се држање заказане ванр. главне скупштине забрањује док изасланик г. Јован Борота прота ст. бечејског округа, на лицу места не изврши ствар и о томе владици писмен извештај поднесе. Други телеграм, тај исти дан на председника упућен, јавља да г. прота Јован Борота сутра тј. на цара Константина у осам часова долази, по президијалном налогу г. епископа бачког у општину молску, и има се за после св. литурђије сазвати црквен. одбор, у ком ће и он сам учествовати. Ови брзојавни налози јако су изненадили целу општину тим више, што црквен. одбор, у погледу сазивања главне скупштине, против краљ. рескрипта ни најмање повреде учинио није.

Црквен. одбор већ је једном епарх. админ. одбору поднео молбу, у којој је опширније разложио, да се у овој црквен. општини ужасни немири појављују од онога времена, од кад је смрћу пароха, остало место парохије упражњено, и да је ту неслогу и раздор подстакао, па и сад непрестано подпирује садашње парохије администратор Никола Радуловић из узрока, што у црквен. одбору, па и у самим скупштинарима нема довољно гаранције, да ће моћи бити изабран за молског пароха. Из овога узрока тражио је, и непрестано тражи мане не само црквен. одбору, него и већини данашњих скупштинара, те са председником и неколицином његових присталица тужива час црквен. одбор, час скупштину.

ЛИСТАК.

„РАТНЕ УСПОМЕНЕ ИЗ 1849. ГОДИНЕ.“

(Књига Ф. П. Невочина.)

III.

Вилагошке дане, ту суморну страну мађарске историје, описује врло живим бојама Рус Федор Петровић-Невочин у својим ратним успоменама из буне 1849. г. — О тим успоменама говорили смо већ, а сад ћемо само изнети шта нам прича Невочин о — Вилагошу.

Да положе своје оружје Русима закључили су Мађари код Вилагоша, а учинили су то код села Селеша (Szőllős).

Невочин као очевидац тврди, да то мађарски вођа Гергеји није учинио из сопствене воље, већ силом околности, које су биле по Мађаре неугодне.

Гергеји, појимајући свој положај, дошао је до закључка, да у даљем ратовању неможе имати успеха, јер је располагао са маленом силом. Претила му је опасност да буде са свију страна опкољен, а предаја би онда морала бити под тежим условима. Но он то није хтео чинити, а хтео је спречити и узалудно проливање крви. Решио се дакле за предају. А то је било и најпаметније, јер руској сили и онако неби могли одолети. Руске чете су имале ванредне положаје, а и аустријске чете заишли су Мађарима за леђа. Руси дакле нису морали да пристану на предају, ал њих је руководила истакнута циљ а не жеља за крвавим лаворикама.

Претходне преговоре за предају водили су с руске стране кнез Паскијевић и ђенерал Ридигер. Аустријанци су се јако љутили, што Мађари нису њима положили оружје, већ Русима. Због тога су уложили и неки полузванични протест.

Аустријски ђенерал Хајнау није хтео да се Мађарима даду икакве концесије, он је тражио да се сви најстрожије казне, а нарочито да се Гергеји осуди на смрт. Наравно да на то Руси нису пристали. Из Варшаве је стигла царска заповест, да ће са личношћу мађарског вође Гергеја само цар Никола располагати. Сви протести осташе узалуд, цар им је одговорио, ако сами не помилују Гергеја, одвешће га он у Русију и пустити га тамо на слободу.

После свега тога решио се Гергеји, да се са својом војском преда Русима на милост и немилост. Одма је о томе известио ђенерала Ридигера. Тај његов корак као да су одобравали и остали виши мађарски официри, — бар тако је изгледало, јер је предаја у највећем реду извршена, нико јој се није противио.

У почетку се у руском логору мислило, да нас Мађари са преговорима оће само да завараају, неби ли добили времена да се прикупе и наставе борбу. То је мишљење заступао и ђенерал Фролов. Но доцније се показало да тој бојазни не беше места. У ратном савету су изјавили руски ђенерали Ридигер, Анреп, Саш, Бутуљин и Сакиелски да на предају треба пристати. Одма после тога буде Фролов*) послан Мађарима да преговара.

Предаја је извршена 13. августа у највећем реду код села „Szőllős“-а.

„Тај жалостан призор, — вели Невочин, — нивад нећу заборавити. И нехотице сам се сетио променљивости човечије среће. Тешко да има ничега тежег, но са оружјем у рукама, одрећи се свега, — као што су то Мађари код Вилагоша учинили.“

Мађарске чете, које су под Гергејем, положиле оружје ђенералу Ридигеру, изгледале су врло јадне, изморене. Упало је одма у очи да им је јако оскудан прибор за топове и барут.

Код Вилагоша се предала и девета мађарска хусарска пуковнија, која је носила име цара Николе. Официри, па и неки војници имали су Владимирове ордене. Неки војници Мађари хтели су после предаје да ступе у руску војену службу, но официри су их од тог одвратили.

Заробљене мађарске чете предали су Руси после Аустријанцима код Ђуле.

*

Толико говори Невочин о самом Вилагошу. Но карактеристично је, шта прича, како је било после предаје. Руси су поступали с Мађарима најбоље, но кад су ови дошли у аустријске руке било је с њима — свашта. Тако је свима трговцима и бирташима забрањено да не примају мађарски (Кошутов) папирни новац, те мађарски заробљеници нису могли за новац ни леба добити, па су се патили глађу. Ђенерал Хајнау је с њима и иначе нечовечно поступао. Што су они мађарски прваци у Араду обешени, то је Хајнау-ово дело. Руси су то хтели да препреče, као и да израде опште помиловање, ал је било већ — доцкан. То је хтео Хајнау да учини и с Гергејом, да га цар Никола није спасао.

У опште Невочин је тога мишљења да без Руса Аустријанци не би ништа учинили. И Вилагош је — руска заслуга.

Поред свог човечног поступања с Мађарима, они и сад вичу на Русе, како су били у буни нечовечни и тирани. Да је то неистина, показао је Невочин у својој књизи.

*) Фролов је о тој својој задаћи а и иначе о рату 1849. год. писао опширну књигу.

штинаре и поједине одборнике који су душа наше општине и који су за последњих дванајест година од четир хиљаде, стекли цркви нашој капитал од 50.000 фор.

Усљед, тих поп Николом инсцениираних, разних тужаба, умолио је овај црк. одбор, епарх. админ. одбор, да ако би дошло до истраге какве, на исту не изашље проту овога округа, него ма коју другу непристрасну особу, јер је исти венчани кум, крштава децу поп Николину, и земљаци су; а поред тога из многих примера молчани су се уверили, — а о том се и сам поп Никола у своје време јавно хвалио — да је прота још у богословији, а сад још много већи његов штит, за који се он заклања и који му упутства даје.

Из овога дакле, прота кад је видио жељу црк. одбора, неби требало да се примио изасланства, али он не само да се истог примио, него је, како нам се чини, баш на томе радио, да дође као президијална изасланик овамо на истрагу. Лицем на св. Константина дође прота после службе божије овамо у школу, у којој је затекао црк. одборнике и дупком пуну школску дворану публике, коју је већ унапред поп Никола приправио за овај случај, да омаловажи и осрамоти оне, који поп Николу неће за молског пароха!

Прота је изнео небројене тужбе, које су управљене против одбора, потпредседника, перовође, а особито пак гадне тужбе против одборника Стевана Матића. Тек се онда видило, да је прота, по президијалној наредби, дошао да истрагу поведе. Он је водио истрагу пред лицем готово целога становништва, врата и прозори су широм отворени били за знак, да се што више слушалаца стече. Тако је и било, старо и младо стекло се да види чудо, које у молској општини још нико није видео. Више пута така је загуш овладала у школи, да смо мисли, ли, попадаћемо од хрђава ваздуха; а туђинци: Мађари и Чивути прислушкиваху око отворених прозора и врата, каквим се начином воде истраге у српској општини! Све је ово прота чинио за љубав поп-Николину.

Истрага је отпочета. Најглавније питање је било: мора ли црк. општина молска имати 16 или 24 одборника. У последњој одборној седници, председник је, по наговору поп-Николином, имао вољу да се поред досадашњи 16, у идућој главној скупштини још 8 одборника изаберу. Одбор то није хтео, него је хтео да изабере само оне, који фале, јер повећање броја одборника, посао је саме главне скупштине, а не црк. одбора. Из овога узрока је казао председник — на миг поп-Николин — да распушта седницу и изашао је из исте. Али се одборници не хтедоше разићи, него једногласно умолише присутног потпредседника да заузме председничко место, што овај и учинивши, седница се продужи и закључи, да се председников некоректан поступак епарх. админ. одбору пријави. Но прота је председников поступак одобравао, а одборски осуђивао.

Питамо, да ли је вредно било због овог президијалну истрагу брзојавно и кришом за 24 сахата изашиљати? Е, ал поп-Никола вели, да је то све за његову љубав чињено!

Прота је све увеличао тако, да је цела ствар и пред тужиоцима и пред присутним народом ужасно страшна била, јер је дао из цркве донети две свеће, часни крст и дозвао свештеника са свечаним епитрахиљем, да види присуствујући народ, колико су згрешили они, који поп-Николу неће за молског пароха! Ужас је велики пред народом направио, а из свега није било ништа, осим самих ништавих сплетака.

Ми, којих се цела ствар ни најмање није тицала, гледали смо из прикрајка, а цела истрага изгледала нам је, као нека шпанска инквизиција. Али напослетку је изашао читав шкандал, омаловажавање светиње; тражило се: ко је кад год у свом веку, против светаца што ружно рекао и т. д., које нам пристојност не допушта овде наводити. Председник, по налогу поп-Николином, тужи одборника Ст. Матића, вођу партаје, која је против поп-Николе, тужи га читавим низом псовака, за које је он тек преко других чуо, и наводи сведоке. Међу сведоцима је и поп-Никола и учитељ Ј. Прота преслушава те сведоке, и двојицу је заклео, а народ бледи и црвени од чуда и од стида, да ево баш сада они сведоче и заклињу се, којима је псовка и скаредна реч, свагда на врху језика!

Од чуда морамо запитати: је ли то награда ономе, који ево већ од времена решкрипта, неуморно и са пожртвовањем ради на умножавању материјалнога стања цркве? Ако је така награда, онда се мора сваки гнушати така посла!

Чудо не виђено! Св. литурђија почета је у осам часова, па се до полак десет свршила, за овим је одма почета истрага и трајала је до осам часова у вече! Нико цео дан није могао кући отићи. Ово је истрага, каква још никад нигди није била!

Ст. Матић је у споразуму са честитим црк. одбором, за ових последњих тринајест година, радио у корист ове црк. општине тако, да је капитал од 1875. год. од 4000 фор. порастао до данас на близу 50.000 фор., једне школе у вредности од 10.000 фор., дивно измоловане цркве и т. д. Ову заслугу Ст. Матића, признају и туђинци и јавно говоре, да се од њега не може ни којој вероисповести из пол. општине учинити што, а да он то не дозна и да својој црк. општини не изиште. И сад поред свега тога, поп Никола, по сресту проте, хоће да докаже, да овај човек нема црквене свести и то зато, што га неће за молског пароха!!!

И опет морамо да запитамо: је ли то награда ономе, који неуморно и са пожртвовањем ради на умножењу материјалнога стања наше цркве? Ако је тако онда... Али не, не, не треба клонути, не треба тражити признања од оваких, јер наш се народ од памтивека уверио, да је он сам себе у прадедовској вери и народности очувао, па ће и даље бринути се, за своју цркву. А неки последователи босоногих апостола, нека иду и даље по путу, по ком само своје користи траже!

Вести из места и са стране.

Српско народно позориште стигло је 16 о. м. у Ст. Бечеј. Дотле је већ држао месни позоришни одбор више седница. Прва представа је била 19 о. м. Представљао се „Распикућа". — Јављају нам из Ст. Бечеја, да ће се тамо представљати и нов Миљковићев комад „Буњевка".

Шта је „скривио" Стеван Миличевић? Пишу нам из Београда: Јавилисте по горњим листовима, да је овдашњи новинар Стева Миличевић затворен и то због неке пређашње штампарске кривице. Миличевић је збиља још и сад затворен, ал не због какве штампарске парнице, јер он таке — није ни имао. Цела „кривица" Миличевићева састоји се у томе, што је био на Цетињу и што се разговарао са кнезом Николом? То је сад у Србији највећи злочин. Ко то учини па се врати у Србију сигуран му је апс, као што је то случај био са Алексом Богосављевићем, Владимиром Бошковићем, па ето сад и са Стевом Миличевићем.

Избор бележника у Башахиду. Из Башахида пишу „Садашњости" ово: „Данас (у четвртак 16 јуна) обављен је у нашој општини, под председништвом солгабирова г. Дешана, избор првог бележника. Изабран је Немац Милер, који је досад био код нас бележнички помоћник. Чудно ће сваком бити да ова чиста српска општина бира Несрбина за бележника. Срби ће морати тражити Жомбоћ, Сент-Хуберт или Теремију, где наравно неће бити изабрани. То се код нас сигурно зато ради тако, што смо близу Кикинде. Ми смо се тешком муком опростили злосретног бирова Јанковића, али тиме за љубав морали смо свој врат у гвозден јарам метнути из ког нам је сад тешко изаћи. За ону „услугу" ради се код нас онако како то други желе, а изгледа да то све ми хоћемо, и готови смо и јавно то изјавити „својевољно," — као они својевољци што су их за лотре у колима морали повезати да не побегну. Валда би ми Срби дужни били и на своје погледати а чест и поштење и другима."

„Крунисане главе" — књижевници. Драму шведског краља „Градски дворац Кронбург" представљали су у Берлину. — Приче румунске краљице („Кармен Силве") под насловом „Пелешке приче" преведене су на француски и мађарски.

Новине од паучине издаје један трговац у Ханконгу. Артија од паучине је отворена и провидљива.

Самосталне женскиње. Три руске докторке отвориле су у Ташкенду болницу за женске. Преко године лече оне 15,000 женскиња.

Гром убио овце. Пишу „Н. Н." из дрежничке општине: „Дне 3. о. м. пастири Славуљевића и Богуновића из Арапова дола изагнали су јутром рано стадо оваца на пашу близу неких шикара. За неко време наоблачи се небо, те настане велика грмљавина и севање. Пастири, бојећи се олује сатерају силом благо у шикару, где је понајвеће дрвеће било. Није потрајало дуго, пукне гром и на месту убије шест оваца".

Шта учини цигарета ђачета. О великом пожару у В. Равну, који се је догодио 9. о. м. пишу новинама из Беловара: Од области констатована штета изнаша 18.000 фор. Погорело је 28 кућа са свима низгредним зградама као и оруђем и стоком. Двадесет и осам добро стојећих господара спаде на просјачки штап. Ватра букнула је с неопрезности неког ученика I. разреда С. Х., који је признао, да је палио цигарету. Будући да је горућа машина почела палити по прстима баци је на сламу, која се у тили час запали и целу несрећу проузрокује.

„Добро срце" у Новом Саду.

Јуче у недељу приредило је овдашње друштво „Добро срце," у просторијама грађанског стрелишта „народну светковину" у корист поплављеника. Забава је била необично јако посећена као мало која до сада, то је по свој прилици из тог разлога, што је тип те забаве био интернационалан. Почетак је био у 4 сата по подне, у које се време суделачи, у овд. шеталишту искупише и одатле на искићеним колима кренуше. У грађанском стрелишту подигнуто је било више продавоница, и две чарде српска и мађарска. Овог пута било је чак допуштено, да угледамо на срп. чарди, нашу „боју", натпис на истој био је на белом пољу крупним црвеноплавим словима исписано „српска меана", „добро нам дошли!" а сва унаоколо беше искићена дивним српским ћилимовима, тако, да је на гледаоца пријатан утисак учинило, ту је било збиља право српско весеље. На забави певала су два друштва наше пев. друштво, и мађ. даларда певање је испало добро, после сваке песме било је наше певачко друштво изазвано, да је морало понављати. Ово је први пут да је овдашња несрпска публика у такој мери, као што је овде искупљена била, наше друштво чула, и мило нам је да се о њему најповољније изразила. Морамо споменути вредне продавачице, нарочито наше Српкиње које су умеле гостима пријатним начином учинити ту непријатност, да су неки морали и последњу пару потрошити.

Од свију понуда на свој забави, необично се допао „ћеван" у срп. меани, који је зготовљен од гђе Софије Јефтићке. Све народности су се згрнуле на тај ћеван, тако, да није било ни места, а брзо за тим ни — ћевапа.

Штета само што је, око 8. сати ударила киша и прекинула онако весеље које се тек у то доба почело најбоље развијати. Коло уз гајдаша пред српском меаном разуме се није фалило.

Као што чујемо, чист ће приход преко 2000 ф. изнети.

На крају да учинимо и једну примедбу.

Ово је била „народна светковина" а међутим у просторијама где се играло, на плакатима је објављено, да се умољавају господа, да „не играју" без рукавица.

Кад се већ хтело, да оно буде „народна забава" онда држимо да је тај строго „салонски обичај" могао изостати. **Д.**

Трговина.

= **Нови Сад**, 20. јуна. (2. јула.) По јужних крајевих домовине наше почела је већ и пшенична жетва. Јечмови су већином већ поређени. Репице што је у околини нашој било засејано пожњевено је а, тако рећи и продано већ. О издашности овогодишње жетве пшеничне се неможе још мера одмерити пошто је жетва истом у самоме почетку. Али као што доносе горње вести глас, да је у крајевих северним наше домовине у Угарској веома слаб род донела пшеница није се тешко разрачунати кад знамо, да у нас није цвеће и ковиље — није, пшеница донела што већег плода — те да само досада слабој жетви у очи гледамо. На горњим пијацама житарским цена пшници је напредна; ни су млинови нерасположени за куповање а и, спекулација је јвољна у послу. Но у исто доба овамо у нас и спекуланти и млинови се устежу у куповању. Цена је и пшници и кукурузу на нашој пијаци попустила све на ниже. Млинови су цену брашну попустили; спекуланти изгледају прави исход овогодишње жетве пшеничне и по томе да се упусте у озбиљан пазар а са ценом опредељеном. Данас се плаћа пшеница новосадска, шајкашка и у колико стигне пшенице сремске по 6 ф. 20—40 н. Зоб 4 ф. 50 н. Јечам стари 4 ф. 40 н., нов јечам 4 ф. 10—20 н. Кукуруз 5 ф. 70 н., од 100 кгр.

Брашна се много тражи цене су познате из прошле недеље.

Како је настала жетва ране у околини нашој, вароши, односно наша је пијаца слабо посећена. Све већма се показује оскудица са мршавим свињама које приватне куће на израну траже. Цена је овој роби веома висока.

*

У **Будимпешти**, 19. јуна. (1. јула.) Пшеница готова стара роба са напредном ценом пазарена. Пшеница сад од 6 ф. 85 — 7 ф. 35 н. по каквоћи. За јесен пшеница 7 ф 20 н. За пролеће 1889. год. пшеница 7 ф. 58 н. Кукуруз за јули-август 6 ф. 54 н. Нов кукуруз за пролеће 5 ф. 40 н. Зоб за пролеће 5 ф. 39 н. Репица за август-септембар 10 ф. 75—11 ф.

Производи. Маст 63 ф. Сланина 57 ф. — 58 ф. 50 н. Спирит 28 ф. 50 н. Вуна: бачка 72—76 ф. Фина чешљана 88—105 ф., продано свега у течају недеље 3600 м. ц.

Најновије вести.

— Из Париза јављају, да **влада немисли за сада давати оставке што је претрпела у суботу приликом избора прорачунског одбора, него ће покушати, да у току одборских седница колико толико поправи прорачун.**

— **Немачке новине, па и саме „Пруске новине" још једнако нападају најгрђе Мађаре па им чак пребацују да су антидинастични.**

— Из Беча јављају, да је **Бизмарк** изјавио, **како за ово последњих 10 година** односаји између Немачке и Русије никад нису били тако повољни као сад.

☛ Због нове уредбе на овдашњој поштанско-брзојавној станици, да брзојавно звање не ради после 6 сати у вече, нисмо за овај број добили брзојава.

РЕД ВОЖЊЕ
ЖЕЉЕЗНИЧКИХ ВЛАКОВА
ВАЖИ ОД 1. ЈУНА 1887. П. Н.

Полази из Новог Сада у Београд:
Брзи влак у 8 сати и 18 м. у вече.
Особни влак у 5 сати 55 м. по подне.
Мешовити влак у 9 сати 6 м. пре подне.

Полази из Новог Сада у Будимпешту:
Брзи влак у 7 сати 44 м. из јутра.
Особни влак у 8 сати 12 м. у вече.
Мешовити влак у 9 сати 54 м. пре подне.
Муњевити влак из Новог Сада у Ниш сваког петка у 10 с. 51 м. пре подне; из Новог Сада у Будимпешту сваке суботе у 4 с. 23 м. из јутра.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Српско православна црквена општина у Петрињи расписује стечај на једно учитељско место на српској петињској школи са годишњом платом од 600 фор., станом и баштом или годишњом станарином од 100 ф. као и наградом од 1 ф. за сваки спровод коме позван буде (зими 2 а лети 1 ф.) и необлигатни парастос на коме суделује.

Изабрани учитељ биће дужан, осим редовног држања школских часова јоште:

I. У цркви код сваког богослужења појати као и на облигатном парастосу.

II. Као ликовођа нотално црквено појање руководити и српску младеж нормалне школе најмање 2 часа у истом појању подучавати.

Молитељи нека изволе своје молбенице, обложене сведочбом о стеченој способности на којој српској препарандији, а нарочном сведочбом о постигнутој вештини у црквеном ноталном појању, потписаном црквеном општинском председништву најдаље до Илијин-дана (20. јуна 1. августа т. г.) приносати.

Учитељу, с којим би општина задовољна била, обећаје течајем времена путем осигурања и мировски фонд створити.

Председништво српско правосл. црква. школске општине у Петрињи о Видову-дне 15. јуна. 1888.

Нико Славнић — црква. тутор. **Милош Милошевић** — председник.

2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњено учитељско место у Чоки, овим се расписује стечај. Плата је учитељу у готовом новцу 200 ф. а. вр. коју учитељ из општинске благајне сваког месеца у напред редовно прима, и од сваког брачног пара у име доходка у готовом новцу по 80 новч., које износи годишње 135 ф. а. вр. слободан стан састојећи се из три собе са кујном, с јестивицом, шталом и шупом и вртом, три ланца ораће земље, на коју учитељ порез плаћа. Учитељу у дужност спада у цркви појати и децу пјенију обучавати и пероводство извршавати, сламе за огрев по потреби за школу и учитеља.

Оспособљени који желе ово место получити, нека се ако је могуће сами лично овоместној општини представе, и своје сведочбе најдуже до св. Илије, т. ј. 20. јула црква. школ. одбору поднесу.

У Чоки 15. јуна 1888. год.

Станко Николић — перовођа. **Школски одбор.**

2—3

Продаја купаонице.

Купаоницу из солидног градива, сасвим нова, 21 метер дугачка, 6 метери широка, 8 кабина и 9 за рухо и контоар, лепо жуто офарбана, одпочива на 4 понтона нова, лепо чврстом фино начињеном ћупријом састављена у свакој кабини и туш спојен и све остало потребито налази се за продају од 1400 фор. а. вр.

Купожељац може писмено или устмено под мојим надписом амо се обратити, и уједно нацрт добити.

Фрања Симон,
3—3 у Осеку, доњи град.

Оглас.

Моју гостионицу „код црног орла" у Митровици издајем од 1. новембра п. н. т. г. под закуп на једну или више година. Поближе извештава у свако доба властник

С. И. Крстоношић,
1—2 у Митровици.

ЗАХ. Г. СТОЈКОВИЋ
У СОМБОРУ

треба за мануфактуру три, и за галантерију једнога помоћника. Првенство имају који су у Сомбору службовали, који мађарски знају и који се са офертом пре пријаве. 1—3

ЛУДВИГ ЛАФЛЕР
АПОТЕКАР У ПЕРЛЕЗУ

потребује једног практиканта. Младићи из добре куће, који су 6 гимн. разреда свршили имају првенство. 1—2

Свима страним посетиоцима
ЈУБИЛАРНЕ ЗАНАТЛ. ИЗЛОЖБЕ У БЕЧУ
нека је препоручен као најјефтинији и најближи

Хотел Хунгарија
У БЕЧУ
III. Bezirk, Pragerstrasse Nr. 13.

Удаљен 10 минута од изложбе (Rotunde) преко пута станици спојене жељезнице (Verbindungs-bahn) за директне излете на јужној и западно-јелисаветиној жељезници у најлепшу бечку околину; близу северне и северозападне жељезнице, паробродске станице и коњске жељезнице (трамваја.) Особита и јефтина рестаурација и кафана у истом хотелу.

Елегантне путничке собе од 80 новч. на више.
1—12

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
КОСТЕ МАТИЋА
У ИРИГУ

потребује једног старијег и два млађа спомоћника. 2—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.